



Gusart

Navàs

Ubicació

Comarca:	Bages
Lloc/Adreça:	Sector est del terme municipal. Terme del castell de Mujal. Parròquia de Santa Creu de Mujal.
Emplaçament	Des de Navàs, carretera al Mujal i St. Cugat del Racó. Uns 2 km passat el Mujal camí direcció est uns 1.200 m. Llavors prendre caminet a l'est que passa enmig d'un camp. La casa és a uns 300 m.
Alçada:	391
Coordenades:	
Latitud:	41.89639
Longitud:	1.8437
UTM Est (X):	404082
UTM Nord (Y):	4638919

Classificació

Número de fitxa	08141 - 336
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Estil / època:	Medieval Modern Contemporani Popular
Segle	XIV-XIX
Estat de conservació	Dolent
Notes de conservació:	En ruïnes
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BPU
Observacions protecció:	Pla Especial Urbanístic de Protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages), 2018, amb el núm. 69.EA. Nivell 3. Parcial. Nivell 4. Ambiental / Nivell 6. AEA Pla Especial Urbanístic del Catàleg de Masies i Cases rurals en Sòl no urbanitzable de Navàs, aprovat el 2012, amb el núm. 100.
Data aprovació:	dc., 20/02/2019 - 12:00
Número inventari	
Generalitat i altres	

inventaris	IPA 16889
Accés	Difícil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	08140A005000480000II
Fitxes associades:	
La Rovira	
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dt., 22/06/2021 - 13:44

Descripció

Masia de grans dimensions, avui en ruïnes, emplaçada a l'extrem d'un petit altiplà prop de la riera del Mujal. Consta d'un cos residencial de planta rectangular (que tenia planta baixa més un pis i golfes) amb coberts adossats al sud i l'est, i també d'una pallissa a l'oest i d'una tina isolada al sud-oest.

De la casa se'n conserven murs fins a una alçada desigual. Alguns dels murs perimetrals arriben fins el nivell del sostre, però actualment són coberts per l'heura. Per la seva tipologia, es tracta d'una construcció bàsicament del segle XVIII, amb reformes i ampliacions posteriors. La façana principal era a migdia, però aquesta és precisament la part que es troba més derruïda, ja que l'angle sud-oest s'ha esfondrat i, per tant, no queda rastre del portal. Tot i això, encara es pot veure entre les parets una finestra amb festejador. La façana de ponent conserva restes d'una escala exterior força dreta que devia servir per accedir a les tines que hi havia dintre de la casa. La façana nord té adossat un pou força profund que té un abeurador a la part baixa.

Interiorment la casa s'estructura en diverses estances cobertes a planta baixa per voltes de pedra que, a la part davantera, van en sentit nord-sud, possiblement formant una planta en tres crugies, mentre que al nord hi ha una estança llarga en direcció contrària que devia correspondre al celler. Algunes parts dels murs mostren un parament fet amb petits carreus més o menys escairats i disposats en filades.

Observacions:

Tenia una llinda amb inscripció de 1707

Inscripció a la pallissa: 1874

Història

Aquest mas és d'origen medieval i apareix citat al segle XIV junt amb altres masos del territori entorn de Les Esglésies, que consten abans del fogatge de 1365-1370. Aquests són: Can Gosart (Cosart) citat al 1315; el mas de Les Esglésies (Esesgleyes) i Vilarrasa (segurament l'actual Can Pasols) citat el 1362.

Ja al segle XVI, el mas Gusart apareix citat en el fogatge de l'any 1553. Com sol ser habitual, als segles XVII i sobretot XVIII es devia ampliar considerablement. N'és testimoni una inscripció que hi havia a la casa amb data de 1707. Entorn de 1766 es va produir un matrimoni entre l'hereu de Gusart i la pubilla de la Rovira i, en conseqüència, les dues propietats es van unir. A partir d'aleshores els hereus passaren a residir a la masia de la Rovira, que devia ser la més important. El següent hereu fou Francesc Gusart i Rovira

(1766-1851). En l'amillament de 1861 la propietat de la Rovira (que ja incloïa Gusart) posseïa entre 200 i 300 Ha, i tenia entre 15 i 20 parcers. En el nomenclàtor de masies de la província de Barcelona dels anys 1861-1862 apareix anomenada com "El Gusart". Hi consta que és una "masia (casa de labor)", que estava situada a 7 km del nucli de l'Ajuntament de Castelladral. Tenia un edifici habitat constantment de dos pisos.

Al segle XIX es devien fer noves reformes i ampliacions a la masia, com la de la pallissa l'any 1874 i possiblement també la tina i altres coberts. A principis del segle XX en la família dels propietaris hi hagué un altre canvi de cognom. Van passar a dir-se Castellà i, més endavant, Boixadera, i avui encara continuen al front de la masia de la Rovira, mentre que Gusart devia quedar habitat per masovers. L'any 1994 la casa va quedar afectada pels grans incendis. Aquest any encara es conservava tota l'estructura de la casa, per bé que ja havia caigut la teulada. Actualment l'estat de ruïnes és molt més avançat.

Bibliografia

BADIA, J.M. (1988). "Navàs". *Història del Bages*, Volum II. Edicions Parcir. Manresa, p. 163.

CAIXAL, ÀLVAR; VILAMALA, Imma i altres (2018). *Pla Especial Urbanístic de protecció del patrimoni i catàleg de béns arquitectònics, històrics i ambientals de Navàs (Bages)*. Ajuntament de Navàs. Fitxa 69.EA

PIÑERO, J. (1994). *Inventari del Patrimoni Arquitectònic i Històric de Navàs*. Ajuntament de Navàs. Fitxa RU. 73.





